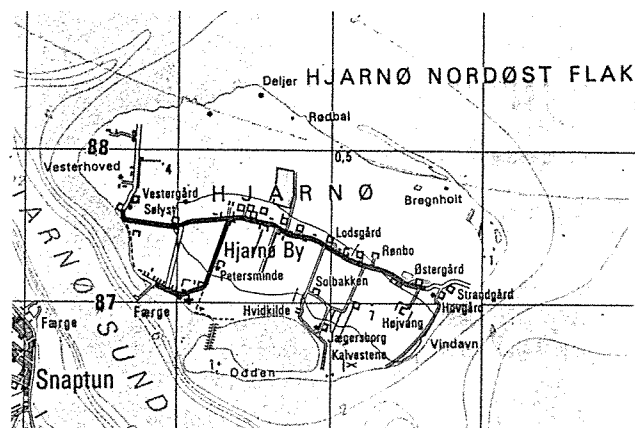

HJARNØ's FLORA

en floraliste med noter

Bernt Løjtnant & Erik Wessberg

Århus 1981

HJARNØ' s FLORA

Bernt Løjtnant & Erik Wessberg

Hjarnø er en flad moræneø på ca. 3 km². Størstedelen af øen udgøres af dyrkede marker af høj bonitet.

Kun ved Hjarnø By på den nordlige halvdel af øen findes en lille, men artsrig, løvskov. De øvrige ikke-opdyrkede områder udgøres især af strandvolde, -enge og -sumpe.

De vigtigste naturlokaliteter

Større strandenge og strandrørsumpe findes både mod NV og mod NØ (jvf. kortet), samt ved lagunen " Hov " på sydsiden af øen - uheldigvis er de flere steder isprængt ulovlige affaldshenkastninger og opfyldninger.

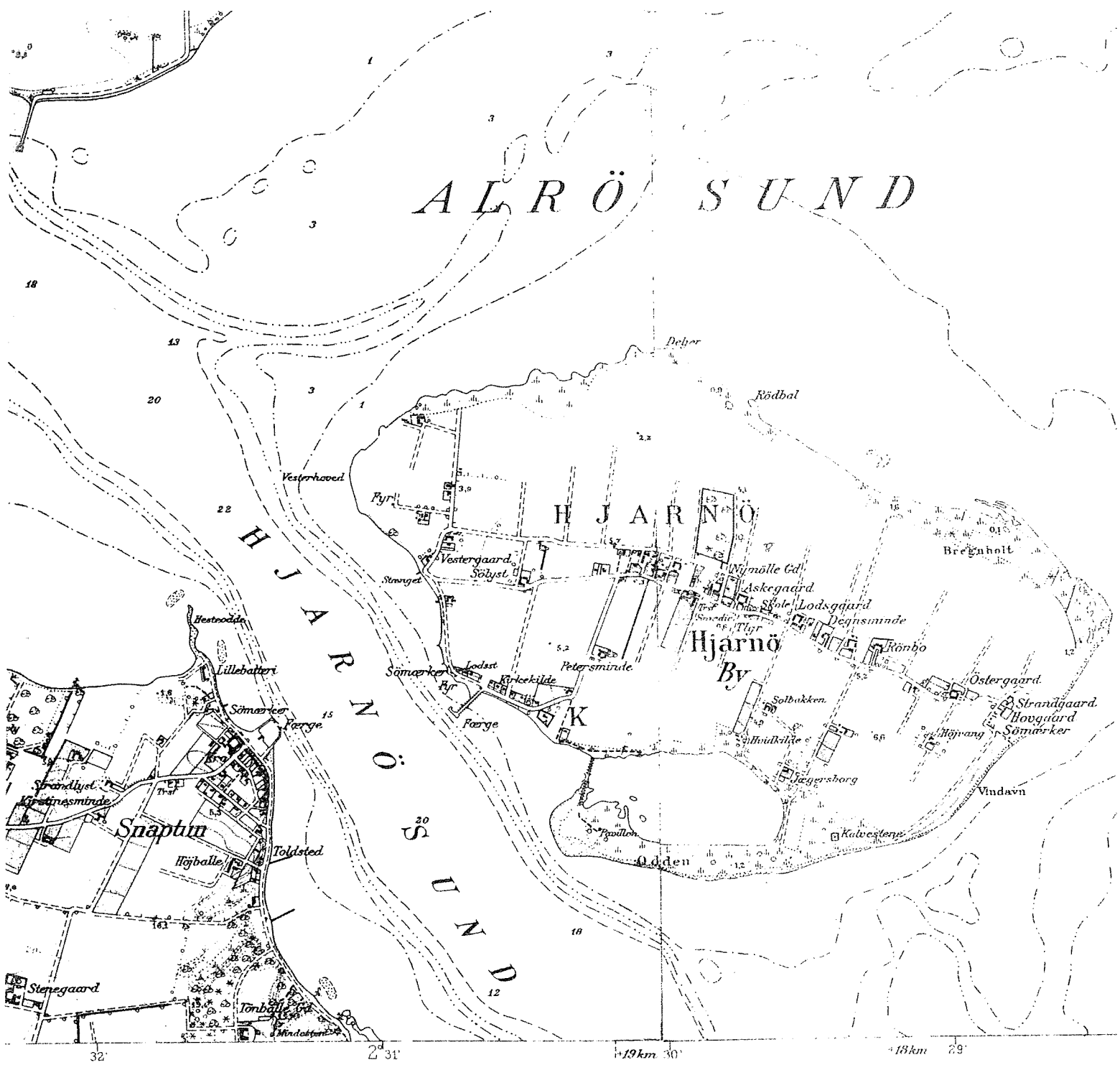
Odden, der afgrænser lagunen mod syd, rummer en smuk og ejendommelig mosaik af sandstrand, strandenge, rørsumpe og strandfælledvegetation, der strækker sig mod øst til vikingegravene " Kallestine " (Kalvestene). På den vestlige del af Odden findes der mellem teltene, campingvognene og de mange bilspor en pæn bestand af den meget sjældne Klæbrig Limurt.

Fra Kalvestene (hvor der findes adskillige ulovligt langtidsparkerede, uindregistrerede campingvogne) og mod NØ findes øens eneste egentlige stejlkyst, der overvejende består af næsten vegetationsløse lerskrænter, dog med enkelte små vældpartier.

Kær mangler næsten på øen. Ved Hvidkilde findes dog et særdeles artsrigt vældkær med rige bestande af bl.a. Majgøgeurt og Kødfarvet Gøgeurt.

Særligt fredningsværdige områder

Rigkæret ved Hvidkilde er meget værdifuldt og burde sikres gennem fredning. Under hensyntagen til de store botaniske, ornitologiske, herpetologiske, rekreative, arkæologiske etc. interesser, der er knyttet til 1) vældkæret ved Hvidkilde, 2) Odden, 3) strandengene omkring lagunen, samt til 4) overdrevsarealerne ved Kalvestene, burde det alvorligt overvejes at gennemføre en fredning af alle naturarealerne omkring

Geodætisk Institut. København 1961
 Eftertryk forbydes

MAALEBORDSBLAD
 Maalt 1874. Rettet 1950.

HJARNØ - 1:20 000

lagunen på Hjarnø's sydside. Kun derigennem kan disse værdifulde arealer bevares på langt sigt, ligesom der kun gennem en fredning kan opnås mulighed for passende plejeforanstaltninger og opnås en økologisk rimelig udnyttelse af arealerne. Under de nuværende, ukontrollerede forhold, kan det eksempelvis forekomme, at der alene på Oddens vestende kan tælles op mod et halvt hundrede biler, telte og campingvogne - selv så tidligt som i maj-juni. Dét er ikke til gavn for fuglelivet. Vegetationsdækket kan heller ikke klare dette intensive, rekreative tryk.

De sammenhængende strandengs- og rørsumparealer inkl. et større krumoddesystem og flere små strandsøer samt overdrevsarealerne på nordsiden af øen er også af stor fredningsværdi, - ikke mindst botanisk og ornitologisk. Hér findes således en typisk strandengsflora og større kolonier af Havterne, Stormmåge og Hættemåge (af ualmindelig stor bestandtæthed) foruden ynglende Rødben, Stor Præstekrave, Knopsvane, Gravand, Strandskade etc. Der foregår imidlertid temmelig megen færdsel til fods netop gennem disse områder i yngletiden, ligesom kystområderne ud for Hjarnø er et yndet tilholdssted for bl.a. windsurfere. Af hensyn til det rige fugleliv ville det være ønskeligt, om der kunne ske en begrænsning af færdslen såvel til lands som til vands omkring Hjarnø i perioden ca. 1/4-15/7. Ganske tæt ved den største og tætteste koloni af Hættemåger på øens østhjørne findes der iøvrigt en betragtelig ukontrolleret losseplads - på selve stranden.

Over 400 plantearter

Der har hidtil ikke foreligget nogen samlet oversigt over Hjarnø's karplanter. De plantearter, som vi har fundet under vore ekskursioner til øen den 13/5 1978, 1/8 1979, 15/6 1980 og 21/6 1981, er forsynet med et "!". Desuden er det angivet hvilke arter, der er angivet fra Hjarnø af hhv. Wiinstedt (1915) og af Sandermann Olsen (1968). Det skal i denne forbindelse bemærkes, at de "... omfattende plantelister ..." fra Hjarnø, som omtales af Sandermann Olsen (1968), og som skulle være deponeret i TBU-kartoteket, ikke har kunnet opspores. Listen er v.hj.a. TBU-undersøgelsens udbredelseskort suppleret med en halv snes arter, som vi ikke selv har fundet på øen.

Ialt er over 400 arter af karplanter (inkl. enkelte underarter og hybrider samt en længere række kulturflygtninge) hermed rapporteret fra Hjarnø.

Vi har forsøgt at angive de enkelte arters (undt. Mælkebøttearternes) hyppighed på øen. De anvendte hyppighedsangivelser er især : "M.alm.", "Alm.", "Bl.a. ved/i ..." samt "Kun set ved/i ...".

Det har været vanskeligt at angive de enkelte arters hyppighed. Men måske kan netop disse hyppighedsangivelser, der må være behæftet med unøjagtigheder, være med til at inspirere andre til yderligere undersøgelser. I det hele taget er det vores håb, at denne foreløbige oversigt over Hjarnø's flora ligesom vor Anholt-oversigt kan være med til at motivere andre til feltundersøgelser i landet som helhed.

Trods den lange tradition for floristiske undersøgelser her i landet, ved enhver botaniker med felterfaring alligevel, at det er beskæmmende, så lidt vi faktisk ved om de enkelte naturområders aktuelle floristiske sammensætning og floramæssige status. Der er derfor et stort behov for udarbejdelse af egentlige lokalfloraer.

Kløbriq Limurt (Silene viscosa)
findes endnu på Oddens vestende
tegn. J. Chr. Schou

- ! *Acer platanoides* (Spids-Løn) - Kun set i skoven
- ! - *pseudoplatanus* (Ahorn) - Bl.a. i skoven
- ! *Achillea millefolium* (Alm. Røllike) - M. alm.
- ! *Aconitum napellus* (Stormhat) - Kun set på lossepladsen n.ø. for
Hovgård
- ! *Aegopodium podagraria* (Skvalderkål) - M. alm.
- ! *Aethusa cynapium* (Hundepersille) - Alm.
- ! *Agrimonia eupatoria* (Alm. Agermåne) - Kun set ved havnen
- ! *Agrostis gigantea* (Stortoppet Hvene) - Bl.a. ved lagunens nordside
- ! - *stolonifera* (Kryb-Hvene) - Sandermand Olsen 1968 - Alm.
- ! - *tenuis* (Alm. Hvene) - Alm.
- ! *Aira praecox* (Tidlig Dværgbunke) - Alm.
- ! *Allium cepa* (Zittauer-Løg) - Kun set ved lossepladsen n.ø. for
Hovgård
- ! - *porrum* (Porre) - Kun set ved lossepladsen n.ø. for Hovgård
- ! - *schoenoprasum* (Pur-Løg) - Kun set på overdrev ved Kalve-
stene
- ! *Alnus incana* (Hvid-El) - Bl.a. i hegn ved kirken
- ! *Alopecurus geniculatus* (Knæbøjet Røvehale) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Anagallis arvensis* (Rød Arve) - Bl.a. på marker ved Byen
- ! *Anchusa arvensis* (Krumhals) - Alm.
- ! *Anemone nemorosa* (Hvid Anemone) - Kun set i skoven
- ! *Angelica archangelica* ssp. *litoralis* (Strand-Kvan) - Bl.a. ved
Deljer
- ! *Anthoxanthum odoratum* (Vellugtende Gulaks) - M. alm.
- ! *Anthriscus silvestris* (Alm. Kørvel) - M. alm.

- ! *Aphanes arvensis* (Alm. Dverggløvefod) - Sandermann Olsen 1968 -
Bl.a. på mark ved Bregnholt
- ! *Arabidopsis thaliana* (Gåsemad) - Sandermann Olsen 1968 - Alm.
- ! *Arctium lappa* (Glat Burre) - Kun set i Byen
- ! - *minus* (Liden Burre) - Kun set ved havnen
- ! *Arenaria serpyllifolia* (Alm. Markarve) - Kun set på Odden
- ! *Armeria maritima* (Engelskgræs) - M. alm.
- ! *Armoracia rusticana* (Peberrod) - Bl.a. ved havnen
- ! *Artemisia maritima* (Strand-Malurt) - M. alm.
- ! - *vulgaris* (Grå Bynke) - Sandermann Olsen 1968 - M. alm.
- ! *Asparagus officinalis* (Asparges) - Bl.a. ved lagunens nordside
- ! *Aster tripolium* (Strand-Asters) - M. alm.
- ! *Atriplex littoralis* (Strand-Mælde) - M. alm.
- ! - *patula* (Svine-Mælde) - Bl.a. i Byen
- ! - *prostrata* ssp. *prostrata* (Spyd-Mælde) - Sandermann Olsen
1968, sub nom. *A. hastata* - Alm.
- ! *Avena elatior* (Drap-Havre) - M. alm.
- ! - *fatua* (Flyve-Havre) - Sjælden i marker
- ! - *pubescens* (Dunet Havre) - Kun set på overdrev på Odden
- ! *Baldingera arundinacea* (Rørgræs) - Kun set ved havnen
- ! *Batrachium trichophyllum* (Hårfliget Vandranunkel) - Kun set i
grøft ved kirken
- ! *Bellis perennis* (Tusindfryd) - Alm.
- ! *Beta vulgaris* ssp. *vulgaris* (Foder-Bede) - Kun set på lossepladsen
n.ø. for Hovgård

- ! *Blysmus compressus* (Fladtrykt Kogleaks) - Sandermann Olsen 1968
Kun set på strandeng ved Hvidkilde
- *rufus* (Rødbrun Kogleaks) - TBU 9 i Bot.Tidsskr. 47, 1943
- ! *Brassica campestris* (Ager-Kål) - Bl.a. ved lossepladsen n.ø.
for Hovgård
- ! - *napus* (Raps) - Bl.a. ved havnen
- ! *Briza media* (Hjertegræs) - Kun set i kær ved Hvidkilde
- ! *Bromus hordeaceus* (Blød Hejre) - M.alm.
- ! - *sterilis* (Gold Hejre) - Kun set ved vejkanter i Byen
Bupleurum tenuissimum (Smalbladet Hareøre) - Wiinstedt 1915
- ! *Cakile maritima* ssp. *baltica* (Strandsennep) - Alm.
Calamagrostis canescens (Eng-Rørhvene) - TBU 39a i Bot.Tidsskr.
68, 1974
- ! *Calendula officinalis* (Morgenfrue) - Kun set ved havnen
- ! *Caltha palustris* (Eng-Kabbeleje) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Campanula rapunculoides* (Ensidig Klokke) - Bl.a. ved hegn i Byen
- ! *Capsella bursa-pastoris* (Hyrdetaske) - Alm.
- ! *Cardamine pratensis* (Eng-Karse) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Carduus crispus* (Kruset Tidsel) - Kun set i Byen
- ! *Carex arenaria* (Sand-Star) - Sandermann Olsen 1968 - Bl.a.
ved Kalvestene
- ! - *distans* (Fjernakset Star) - Kun set ved lagunens nordside
- ! - *disticha* (Toradet Star) - Bl.a. ved lagunens nordside
- ! - *flacca* (Blågrøn Star) - Kun set ved Hvidkilde
- ! - *hirta* (Håret Star) - Bl.a. ved lagunens nordside
- ! - *leporina* (Hare-Star) - Bl.a. ved lagunens nordside

- ! Carex nigra (Alm. Star) - Bl.a. ved lagunens nordside
- ! - oederi ssp. pulchella (Høst-Star) - Alm. på enge ved Odden
- ! - otrubae (Sylt-Star) - Bl.a. ved vandhul ved Bregnholt
- ! - panicea (Hirse-Star) - Kun set ved Hvidkilde
- ! - sylvatica (Skov-Star) - Kun set i skoven
- ! Carpinus betulus (Avnbøg) - Kun set i skoven
- ! Carum carvi (Kommen) - Sandermann Olsen 1968 - Bl.a. på eng nær
kirken
- ! Catabrosa aquatica (Tæppegræs) - Kun set ved Hvidkilde
- ! Centaurea cyanus (Kornblomst) - Kun fundet på lossepladsen n.ø.
for Hovgård
- ! - jacea (Alm. Knopurt) - Alm.
- ! - scabiosa (Stor Knopurt) - Sandermann Olsen 1968 - Kun
set på lossepladsen n.ø. for Hovgård
- ! Cerastium fontanum ssp. triviale (Alm. Hønsetarm) - M. alm.
- ! - semidecandrum (Femhannet Hønsetarm) - Alm. på strand-
overdrev
- ! Chaerophyllum temulum (Hulsvøb) - Bl.a. ved campingpladsen i Byen
- ! Chamaenerium angustifolium (Gederams) - Alm.
- ! Chelidonium majus (Svaleurt) - Bl.a. i Byen
- ! Chenopodium album (Hvidmelet Gåsefod) - M. alm.
- ! Chrysanthemum leucanthemum (Hvid Okseøje) - Alm.
- ! - maximum (Margerit) - Kun set ved kysten ved Kirke-
kilde
- ! - segetum (Gul Okseøje) - Bl.a. ved lossepladsen n.ø.
for Hovgård

- ! *Cichorium intybus* (Cikorie) - Sjælden på vejkanter
- ! *Circaea lutetiana* (Dunet Steffensurt) - Kun set i skoven
- ! *Cirsium arvense* (Ager-Tidsel) - M. alm.
- ! - *palustre* (Kær-Tidsel) - Bl.a. i kær ved Hvidkilde
- ! - *vulgare* (Horse-Tidsel) - Alm.
- ! *Cochlearia danica* (Dansk Kokleare) - Flere steder ved bl.a.
lagunen
- ! - *officinalis* ssp. *officinalis* (Læge-Kokleare) - M. alm.
- Conium maculatum* (Skarntyde) - Hist og her på strandvolde og
ved hønsegårde i 50'erne - Henning Adersen in litt. 1982
- Corydalis cava* (Hulrodet Lærkespore) - Skoven - Ifølge Henning
Adsensens far, H.A. in litt. 1982
- ! *Corylus avellana* (Hassel) - Kun set i skoven
- ! *Crambe maritima* (Strandkål) - Sjælden på strandvolde
- ! *Crataegus monogyna* (Engriflet Hvidtjørn) - Bl.a. i hegn ved kirke
- ! *Crepis capillaris* (Grøn Høgeskæg) - Kun set i have ved havnen
- ! *Cynosurus cristatus* (Alm. Kamgræs) - Sandermann Olsen 1968 -
Kun set i græsmarker
- ! *Dactylis glomerata* (Alm. Hundegræs) - M. alm.
- ! *Dactylorhiza incarnata* (Kødfarvet Gøgeurt) - Kun set i kær
ved Hvidkilde
- ! - *majalis* (Maj-Gøgeurt) - Kun set i kær ved Hvidkilde
- ! *Daucus carota* (Vild Gulerod) - Alm.
- ! *Deschampsia caespitosa* (Mose-Bunke) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Descurainia sophia* (Finbladet Vejsennep) - Bl.a. ved havnen
- ! *Dianthus barbatus* (Studenternelike) - Kun set ved havnen

- ! *Dryopteris filix-mas* (Alm. Mangeløv) - Kun set i skoven
! *Eleocharis quinqueflora* (Fåblomstret Kogleaks) - TBU 9 i Bot.
Tidsskr. 47, 1943
- ! - *uniglumis* (Enskallet Sumpstrå) - Sandermann Olsen
1968 - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Elymus arenarius* (Marehalm) - Sandermann Olsen 1968 - Alm.
- ! *Elytrigia junceiforme* (Strand-Kvik) - Bl.a. ved havnen
- ! - *repens* (Alm. Kvik) - M. alm.
- ! *Epilobium hirsutum* (Lådden Dueurt) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! - *montanum* (Glat Dueurt) - Bl.a. i skoven
- ! - *parviflorum* (Dunet Dueurt) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Epipactis helleborine* (Skov-Hullæbe) - Kun set i skoven
- ! *Equisetum arvense* (Ager-Padderokke) - M. alm.
- ! - *palustre* (Kær-Padderokke) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Eriophorum angustifolium* (Smalbladet Kæruld) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Erodium cicutarium* (Hejrenæb) - Alm.
- ! *Erophila verna* ssp. *duplex* (Vår-Gæslingeblomst) - Bl.a. på
strandoverdrev
- ! - - - *verna* (Vår-Gæslingeblomst) - Alm.
- ! *Euonymus europæus* (Benved) - Kun set i skoven
- ! *Euphorbia helioscopia* (Skærm-Vortemælk) - Alm.
- ! *Fagus sylvatica* (Bøg) - Bl.a. i skoven
- ! *Festuca arundinacea* (Strand-Svingel) - Alm.
- ! - *gigantea* (Kæmpe-Svingel) - Bl.a. i skoven
- ! - *ovina* (Fåre-Svingel) - M. alm.
- ! - *pratensis* (Eng-Svingel) - Alm.
- ! - *rubra* (Rød Svingel) - M. alm.

- ! *Festuca trachyphylla* (Bakke-Svingel) - Bl.a. på Odden
- ! *Ficaria verna* ssp. *verna* (Vorterød) - Alm.
- ! *Filipendula ulmaria* (Alm. Mjødurt) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Fumaria officinalis* (Læge-Jordrøg) - Bl.a. ved lossepladsen n.ø.
for Hovgård
- ! *Gagea lutea* (Alm. Guldstjerne) - Bl.a. alm. i skoven
- ! - *spathacea* (Hylster-Guldstjerne) - Alm. i skoven
- ! *Galinsoga ciliata* (Kirtel-Kortstråle) - Bl.a. på lossepladsen
n.ø. for Hovgård
- ! *Galium aparine* (Burre-Snerre) - M. alm.
- ! - *mollugo* (Hvid Snerre) - Alm.
- ! - - *x verum* - Flere steder på vejkanter
- ! - *palustre* ssp. *palustre* (Kær-Snerre) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! - *saxatile* (Lyng-Snerre) - Bl.a. ved Kalvestene
- ! - *uliginosum* (Sump-Snerre) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! - *verum* (Gul Snerre) - Sandermann Olsen 1968 - M. alm.
- ! *Geranium dissectum* (Kløftet Storckenæb) - Bl.a. på markdige ved
Kalvestene
- ! - *molle* (Blød Storckenæb) - M. alm.
- ! - *pratense* (Eng-Storckenæb) - Sandermann Olsen 1968 -
Kun set i Byen
- ! - *pusillum* (Liden Storckenæb) - Alm.
- ! - *robertianum* (Stinkende Storckenæb) - Kun set i skoven
- ! *Geum rivale* (Eng-Nellikerød) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! - - *x urbanum* - Kun set i skoven

- ! *Geum urbanum* (Feber-Nellikeroed) - Flere steder i Byen og skoven
- ! *Glaux maritima* (Sandkryb) - M. alm.
- ! *Glechoma hederacea* (Korsknap) - Alm.
- ! *Glyceria plicata* (Butblomstret Sødgræs) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Hedera helix* (Vedbend) - Bl.a i skoven
- ! *Heracleum pubescens* (Kæmpe-Bjørneklo) - Bl.a. ved havnen
- ! - *spondylium* (Alm. Bjørneklo) - Bl.a. ved havnen
- ! *Hieracium pilosella* (Håret Høgeurt) - M. alm.
- ! - *umbellatum* (Smalbladet Høgeurt) - Alm.
- ! *Holcus lanatus* (Fløjlsgræs) - Alm.
- ! *Honckenya peploides* (Strandarve) - Sandermann Olsen 1968 - M. alm
- ! *Hordeum jubatum* (Egernhale) - Kun set ved havnen

- ! - *vulgare* (Alm. Byg) - Bl.a. på lossepladsen n.ø. for Hovgård
- ! *Humulus lupulus* (Humle) - Bl.a. i skoven
- ! *Hyoscyamus niger* (Bulmeurt) - Hist og her på strandvolde mod vest
Henning Adersen in litt. 1982
- ! *Hypericum montanum* (Bjerg-Perikum) - Kun set ved hegn i skoven
- ! - *perforatum* (Prikbladet Perikum) - Alm.
- ! *Hypochoeris radicata* (Alm. Kongepen) - Alm.
- ! *Inula helenium* (Læge-Alant) - Wiinstedt 1915 - Kun set ved havner
- ! *Jasione montana* (Blåmunke) - Alm.
- ! *Juncus articulatus* (Glanskapslet Siv) - Bl.a. ved vandhul n.f.
Kalvestene
- ! - *bufonius* (Tudse-Siv) - Bl.a. ved vandhul n.f. Kalvestene
- ! - *conglomeratus* (Knop-Siv) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! - *gerardi* (Harril) - Sandermann Olsen 1968 - M. alm.
- ! *Knautia arvensis* (Blåhat) - Alm.

- ! *Lamium album* (Døvnælde) - M. alm.
- ! - *hybridum* (Fliget Tvetand) - Sandermann Olsen 1968 -
Sjælden i marker
- ! - *minor* (Liden Tvetand) - Alm.
- ! - *purpureum* (Rød Tvetand) - Alm.
- ! *Lapsana communis* (Haremad) - Bl.a. i skoven
- ! *Larix leptolepis* (Japansk Lærk) - Sjældent plantet
- ! *Lathyrus montanus* (Krat-Fladbælg) - Kun set i bryn i skoven
- ! - *pratensis* (Gul Fladbælg) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Lemna minor* (Liden Andemad) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Leontodon autumnale* (Høst-Borst) - Alm.
- Leonurus cardiaca* (Alm. Hjertespad) - I Byen i 50'erne -
Henning Adsersen in litt. 1982
- ! *Lepidium draba* (Hjertekarse) - Bl.a. ved lossepladsen n.ø.
for Hovgård
- ! *Linaria cymbalaria* (Vedbend-Torskemund) - Kun set på kirkediget
- ! - *vulgaris* (Alm. Torskemund) - Alm.
- Linum catharticum* (Vild Hør) - TBU 21 i Bot. Tidsskr. 53, 1956
- ! *Listera ovata* (Ægbladet Fligløbe) - Kun set i skoven
- ! *Lolium multiflorum* (Italiensk Rajgræs) - Alm.
- ! - *perenne* (Alm. Rajgræs) - M. alm.
- ! *Lonicera periclymenum* (Alm. Gedeblad) - Bl.a. i skoven
- ! *Lotus corniculatus* (Alm. Kællingetand) - M. alm.
- ! - *uliginosus* (Sump-Kællingetand) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Lunaria annua* (Judaspøge) - Kun set i krat ved Strandgård
- ! *Lupinus polyphyllus* (Mangebladet Lupin) - Kun set på losse-
pladsen n.ø. for Hovgård
- ! *Luzula campestris* (Mark-Frytle) - Alm.

! *Lycium barbarum* (Bukketorn) - Kun set på skrænt v. for havnen

! *Lychnis coronaria* (Fikser-Nelike) - Kun set på strandvolde
n.v. for havnen

! - *flos-cuculi* (Trævlekrone) - Kun set ved Hvidkilde

! *Malus x domestica* (Sød-Æble) - Bl.a. ved skrænt nær kirken

~~! *Malva neglecta* (Rundbladet Katost) - Bl.a. på lossepladsen n.ø.~~

for Hovgård

! - *silvestris* (Alm. Katost) - Alm.

! *Matricaria chamomilla* (Vellugtende Kamille) - Kun set ved mark
nær Byen

! - *maritima* ssp. *inodora* (Lugtløs Kamille) - Alm.

! - - ssp. *salina* (Lugtløs Kamille) - Alm.

! - *matricarioides* (Skive-Kamille) - M. alm.

! *Medicago lupulina* (Humle-Sneglebælg) - M. alm.

! - *sativa* (Lucerne) - Alm.

! *Melandrium rubrum* (Dag-Pragtstjerne) - Kun set i skoven

! *Melilotus albus* (Hvid Stenkløver) - Kun set ved havnen

! *Mentha aquatica* (Vand-Mynte) - Bl.a. ved Hvidkilde

! - *arvensis* (Ager-Mynte) - Bl.a. ved Hvidkilde

! *Menyanthes trifoliata* (Bukkeblad) - Kun set ved Hvidkilde

! *Milium effusum* (Miliegræs) - Kun set i skoven

! *Moehringia trinervia* (Skovarve) - Kun set i skoven

! *Myosotis arvensis* (Mark-Forglemmigej) - Alm.

! - *laxa* ssp. *caespitosa* (Sump-Forglemmigej) - Bl.a. ved
Hvidkilde

! - *palustris* (Eng-Forglemmigej) - Bl.a. ved Hvidkilde

- ! *Myosotis stricta* (Rank Forglemmigej) - Bl.a. på overdrev
ved Kalvestene
- ! - *sylvatica* (Skov-Forglemmigej) - Kun set i skoven
- ! - *ramosissima* (Bakke-Forglemmigej) - Bl.a. på overdrev
ved Kalvestene
- ! *Narcissus poeticus* (Pinselilje) - Bl.a. på opfyldning nær havnen
- ! - *pseudonarcissus* (Påskelilje) - Bl.a. på opfyldning
nær havnen
- ! *Nardus stricta* (Katteskæg) - Bl.a. ved Kalvestene
- ! *Oenothera* sp. (Natlys) - Kun set på lossepladsen n.ø. for Hovgård
- ! *Omphalodes verna* (Kærminde) - Kun set på skrænt ca. $\frac{1}{2}$ km. n.v.
for havnen
- ! *Ononis repens* (Mark-Krageklo) - Kun set på overdrev ved Kalvesten
- ! *Onopordon acanthium* (Æselfoder) - Kun set på lossepladsen n.ø.
for Hovgård
- ! *Ornithogalum umbellatum* (Kost-Fuglemælk) - Kun set ved vejkant
i Byen
- ! *Papaver argemone* (Kølle-Valmue) - Alm.
- ! - *dubium* (Gærde-Valmue) - Bl.a. på lossepladsen n.ø. for
Hovgård
- ! - *rhoeas* (Korn-Valmue) - Kun set i Byen
- ! - *somniferum* (Opium-Valmue) - Bl.a. i Byen
- ! *Parnassia palustris* (Leverurt) - Ved Hvidkilde i 1950'erne -
Henning Adsersen in litt. 1982
- ! *Phleum pratense* (Eng-Rottehale) - Alm.
- ! *Petroselinum crispum* (Persille) - Bl.a. ved havnen
- ! *Phragmites australe* (Tagrør) - Alm.

- ! *Physalis alkekengi* (Jødekirsebær) - Kun set på lossepladsen
n.ø. for Hovgård
- ! *Picea abies* (Rødgran) - Kun sjældent plantet
- ! *Pimpinella saxifraga* (Alm. Pimpinelle) - Sandermann Olsen 1968 -
Alm.
- ! *Pinguicula vulgaris* (Vibefedt) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Plantago lanceolata* (Lancetbladet Vejbred) - M. alm.
- ! - *major* (Glat Vejbred) - M. alm.
- ! - *maritima* (Strand-Vejbred) - M. alm.
- ! *Poa annua* (Enårig Rapgræs) - M. alm.
- ! - *compressa* (Fladstrået Rapgræs) - Alm.
- ! - *pratensis* ssp. *pratensis* (Eng-Rapgræs) - Alm.
- ! - - *ssp. subcoerulea* (Blågrøn Rapgræs) - Alm.
- ! - *trivialis* (Alm. Rapgræs) - Sandermann Olsen 1968 - Alm.
- ! *Polygonatum multiflorum* (Stor Konval) - Kun set i skoven
- ! *Polygonum amphibium* (Vand-Pileurt) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! - *aubertii* (Sølvregn) - Kun set ved havnen
- ! - *aviculare* ssp. *aviculare* (Vej-Pileurt) - sub nom.
P. heterophyllum - Sandermann Olsen 1968 - Alm.
- ! - *convolvolus* (Snerle-Pileurt) - Alm.
- ! - *cuspidatum* (Japan-Pileurt) - Kun set i Byen
- ! - *lapathifolium* (Knudet Pileurt) - Alm.
- *neglectum* - Sandermann Olsen 1968
- ! - *persicaria* (Fersken-Pileurt) - Kun set ved kirken

- ! *Potentilla anserina* (Gåse-Potentil) - M. alm.
- ! - *argentea* (Sølv-Potentil) - Kun set ved Bregnholt
- ! - *reptans* (Krybende Potentil) - Alm.
- ! *Primula veris* (Hulkrauet Kodriver) - Kun set i skoven
- ! *Prunus cerasifera* (Mirabel) - Bl.a. ved Kirkekilde
- ! - *cerasus* (Sur-Kirsebær) - Kun set i skoven
- ! - *spinosa* (Slåen) - Bl.a. ved skoven
- ! *Puccinellia distans* (Udspærret Annelgræs) - Alm.
- ! - *maritima* (Strand-Annelgræs) - Sandermann Olsen 1968 -
Alm.
- Pulicaria dysenterica* (Strand-Loppeurt) - Sandermann Olsen 1968
- ! *Pulmonaria officinalis* ssp. *obscura* (Alm. Lungeurt) - Kun set i
skoven
- ! *Quercus petraea* (Vinter-Eg) - Kun set i skoven
- ! - *robur* (Stilk-Eg) - Bl.a. i skoven
- ! *Ranunculus acris* (Bidende Ranunkel) - Alm.
- ! - *auricomus* (Nyrebladet Ranunkel) - Kun set i skoven
- ! - *flammula* (Nedbøjet Ranunkel) - Kun set ved Bregnholt
- ! - *repens* (Lav Ranunkel) - Alm.
- ! - *sceleratus* (Tigger-Ranunkel) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! *Rheum rhabarbarum* (Rabarber) - Bl.a. ved havnen
- ! *Rapistrum rugosum* (Knopskulpe) - Kun set ved Stænget
- ! *Rhamnus cathartica* (Vrietorn) - Kun set ved skoven
- ! *Ribes nigrum* (Solbær) - Kun set i skoven
- ! - *rubrum* (Ribes) - Kun set i skoven

- ! *Ribes uva-crispa* (Stikkelsbær) - Kun set på lossepladsen n.ø.
for Hovgård
- ! *Rosa canina* ssp. *canina* (Glat Hunde-Rose) - Bl.a. ved skoven
- ! - *rugosa* (Rynket Rose) - Sandermann Olsen 1968 - Alm.
- ! *Rubus armeniacus* - Kun set ved Strandgård
- ! - *caesius* (Korbær) - Bl.a. ved skoven
- ! - *idaeus* (Hindbær) - Bl.a. på lossepladsen n.ø. for Hovgård
- *pyramidalis* - TBU 42 i Bot. Tidsskr. 75, 1980
- ! *Rumex acetosa* (Alm. Syre) - Alm.
- ! - *acetosella* (Rødknæ) - Alm.
- ! - *crispus* (Kruset Skræppe) - Alm.
- ! - *hydrolapathum* (Vand-Skræppe) - Kun set ved Hvidkilde
- ! - *obtusifolius* (Butbladet Skræppe) - Kun set på lossepladsen
n.ø. for Hovgård
- ! - *thyrsiflorus* (Dusk-Syre) - Kun set ved Hvidkilde
- Ruppia spiralis* (Langstilket Havgræs) - Sandermann Olsen 1968
- ! *Sagina maritima* (Strand-Firling) - Sandermann Olsen 1968 - Bl.a.
ved kysten mellem kirken og Hvidkilde
- *nodosa* (Knude-Firling) - TBU 25 i Bot. Tidsskr. 55, 1959
- ! - *procumbens* (Alm. Firling) - Sandermann Olsen 1968 - Alm.
- ! *Salicornia europaea* (Kveller) - Alm.
- *ramosissima* (Kveller) - TBU 35 i Bot. Tidsskr. 63, 1960
- ! *Salix cinerea* (Grå Pil) - Bl.a. ved kirken
- ! - *x rubens* (Grøn Pil) - Bl.a. ved kirken
- ! - *viminalis* (Bånd-Pil) - Bl.a. ved Kirkekilde
- ! *Salsola kali* (Sodaurt) - Bl.a. på Odden
- ! *Sambucus nigra* (Alm. Hyld) - Alm.
- ! *Sarothamnus scoparius* (Gyvel) - Bl.a. ved Kalvestene

- ! *Saxifraga granulata* (Kornet Stenbræk) - Alm.
- ! *Scilla italica* (Italiensk Skillia) - Kun set i bryn i skoven
- ! - *non-scripta* (Klokke-Skillia) - Kun set i bryn i skoven
- ! *Scirpus maritimus* (Strand-Kogleaks) - Alm.
- ! - *tabernaemontani* (Blågrøn Kogleaks) - Alm.
- ! *Scleranthus annuus* (Enårig Knavel) - Sandermann Olsen 1968 - Alm
- ! *Scrophularia nodosa* (Knoldet Brunrod) - Bl.a. i skoven
- ! *Scutellaria galericulata* (Alm. Skjolddrager) - Kun set i skoven
- ! *Sedum acre* (Bidende Stenurt) - Sandermann Olsen 1968 - Alm.
- ! - *album* (Hvid Stenurt) - Sandermann Olsen 1968 - Kun set på
diget ved kirken
- ! - *rupestre* (Bjerg-Stenurt) - Kun set på diget ved kirken
- ! - *spurium* (Rød Stenurt) - Kun set på diget ved kirken
- ! *Senecio vernalis* (Vår-Brandbæger) - Alm.
- ! - *vulgaris* (Alm. Brandbæger) - Sandermann Olsen 1968 - Alm
- ! *Sherardia arvensis* (Blåstjerne) - Bl.a. ved mark ved Kalvestene
- ! *Silene cucubalus* (Blæresmælde) - Bl.a. på Odden
- ! - *noctiflora* (Nat-Limurt) - Bl.a. i mark ved Solbakken
- ! - *viscosa* (Klæbrig Limurt) - Sandermann Olsen 1968 - Kun
set på Odden. (Første fund er fra 1821)
- ! *Sinapis arvensis* (Ager-Sennep) - Bl.a. ved havnen
- ! *Sisymbrium altissimum* (Ungarnsk Vejsennep) - Kun set ved havnen
- ! - *officinale* (Rank Vejsennep) - Sandermann Olsen 1968 -
Bl.a. ved havnen
- ! *Sium erectum* (Sideskærm) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Solanum nigrum* (Sort Natskygge) - Bl.a. på lossepladsen n.ø. for
Hovgård

- ! *Solanum tuberosum* (Kartoffel) - Kun set på lossepladsen n.ø.
for Hovgård
- ! *Sonchus arvensis* (Ager-Svinemælk) - Alm.
- ! - *oleraceus* (Alm. Svinemælk) - Alm.
- ! - *palustris* (Kær-Svinemælk) - Bl.a. ved vældpræget skrænt
nær kirken
- ! *Sorbus intermedia* (Selje-Røn) - Bl.a. på Odden
- ! *Spergula arvensis* (Alm. Spergel) - Alm.
- Spergularia marina* (Kødet Hindeknæ) - TBU 25 i Bot. Tidsskr. 55,
1959
- ! - *media* (Vingefrøet Hindeknæ) Sub nom. *S. marginata*,
Sandermann Olsen 1968 - alm.
- ! - *rubra* (Mark-Hindeknæ) - Bl.a. på Odden
- ! *Stachys arvensis* (Ager-Galtetand) - Sjælden i marker
- ! - *palustris* (Kær-Galtetand) - Bl.a. ved Hvidkilde
- ! - *silvatica* (Skov-Galtetand) - Bl.a. i skoven
- ! *Stellaria graminea* (Græsbladet Fladstjerne) - Alm.
- ! - *holostea* (Stor Fladstjerne) - Alm.
- ! - *media* (Alm. Fuglegræs) - M. alm.
- ! *Suaeda maritima* (Strandgåsefod) - Alm.
- ! *Symphoricarpos rivularis* (Alm. Snebær) - Bl.a. ved havnen
- ! *Symphytum x uplandicum* (Foder-Kulsukker) - Kun set i Byen
- ! *Syringa vulgaris* (Syren) - Bl.a. ved Bregnholt
- ! *Taraxacum ancistrolobum* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)
- ! - *acutangulum* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)
- ! - *alatum* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)
- ! - *angustisquameum* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)

- ! Taraxacum borgvallii (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - caloschistum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - canoviride (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - copidophyllum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - cordatum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - dilaceratum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - ekmanii (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - fasciatum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - gelertii (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - haematicum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - hamatiforme (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - hamiferum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - hemicyclum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - lacinosifrons (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - lingulatum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - pectinatiforme (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - planum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - polyodon (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - privum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - pulchrifolium (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - purpureum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - rhodopodum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - sagittipotens (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - sellandii (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)
- ! - subhuelphersianum (Mælkebøtte, sect. Vulgaria)

- ! *Taraxacum sublaeticolor* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)
- ! - *subxanthostigma* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)
- ! - *trigonum* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)
- ! - *xanthostigma* (Mælkebøtte, sect. *Vulgaria*)
- ! *Teesdalia nudicaulis* (Flipkrave) - Bl.a. på Odden
- ! *Thlaspi arvense* (Pengeurt) - Alm.
- ! *Torilis japonica* (Hvas Randfrø) - Bl.a. ved campingpladsen
i Byen
- ! *Tragopogon pratensis* ssp. *minor* (Småkronet Gedeskæg) - Alm.
- ! - - - *pratensis* (Eng-Gedeskæg) - Alm.
- ! *Trifolium arvense* (Hare-Kløver) - Alm
- ! - *campestre* (Gul Kløver) - Alm.
- ! - *dubium* (Fin Kløver) - Kun set på Odden
- ! - *fragiferum* (Jordbær-Kløver) - Alm.
- ! - *hybridum* ssp. *hybridum* (Alsike-Kløver) - Bl.a.
på overdrev ved Odden
- ! - *pratense* (Rød Kløver) - M. alm.
- ! - *repens* (Hvid Kløver) - M. alm.
- ! - *striatum* (Stribet Kløver) - Sandermann Olsen 1968 -
Bl.a. på marker ved Kalvestene
- ! *Triglochin maritima* (Strand-Trehøge) - Alm.
- ! - *palustris* (Kør-Trehøge) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Tulipa hort.* (Tulipan) - Kun set på lossepladsen n.ø. for
Hovgård
- ! *Tussilago farfara* (Følfod) - Alm.

- ! *Typha latifolia* (Bredbladet Dunhammer) - Kun set ved Hvidkilde
- ! *Ulmus glabra* (Skov-Elm) - Bl.a. i skoven
- ! *Urtica dioeca* (Stor Nælde) - M. alm.
- ! - *urens* (Liden Nælde) - Bl.a. i haver i Byen
- ! *Valeriana officinalis* ssp. *repens* (Krybende Baldrian) - Kun set
på skrænt n.v. for havnen
- ! *Valerianella locusta* (Tandfri Vårsalat) - Bl.a. ved havnen
- ! *Verbascum thapsus* (Filtbladet Kongelys) - Kun set ved havnen
- ! *Veronica agrestis* (Flerfarvet Ærenpris) - Bl.a. ved Kalvestene
- ! - *arvensis* (Mark-Ærenpris) - Alm.
- ! - *beccabunga* (Tykbladet Ærenpris) - Kun set ved Hvidkilde
- ! - *chamaedrys* (Tveskægget Ærenpris) - Kun set ved skoven
- ! - *hederifolia* ssp. *hederifolia* (Vedbend-Ærenpris) - Alm.
- ! - - ssp. *lucorum* (Krat-Ærenpris) - Bl.a. i
haver ved havnen
- ! - *longifolia* (Langbladet Ærenpris) - Kun set på losse-
pladsen n.ø. for Hovgård
- ! - *persica* (Storkronet Ærenpris) - M. alm.
- *scutellata* (Smalbladet Ærenpris) - TBU 29 i Bot. Tidsskr
59, 1963
- ! - *serpyllifolia* (Glat Ærenpris) - Alm.
- ! *Vicia angustifolia* (Smalbladet Vikke) - Alm.
- ! - *cracca* (Muse-Vikke) - M. alm.
- ! - *hirsuta* (Tofrøet Vikke) - Bl.a. i mark ved Hvidkilde
- ! - *lathyroides* (Vår-Vikke) - Bl.a. ved Kalvestene
- ! *Vinca minor* (Liden Singrøn) - Kun set på skrænt nær kirken
- ! *Viola arvensis* (Ager-Stedmoderblomst) - Alm.

- ! Viola odorata (Marts-Viol) - Alm. i Byen
- ! - reichenbachiana (Skov-Viol) - Kun set i skoven
- ! - tricolor ssp. tricolor (Alm. Stedmoderblomst) - Bl.a. ved
vandhul n.f. Kalvestene
- Viscaria alpina (Tjærenellike) - På Odden i 1950'erne - Henning
Adersen in litt. 1982
- ! Zostera marina (Alm. Bændeltang) - Alm.

Gronbroget Tude (Bufo viridis)
fundet endnu ved Lagunens nordside
tegn. J. Chr. Schou

Citeret litteratur

Løjtnant, B. & E. Wessberg, 1981 : Anholts flora. Med noter om naturens bæreevne og følsomhed. - Århus. 49 pp., duplik.

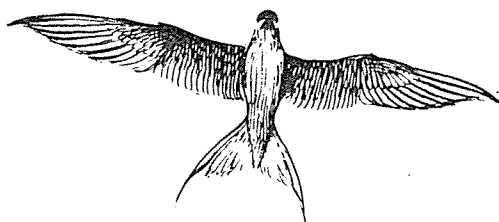
Sandermann Olsen, S.-E., 1968 : Ekskursion til Hjarnø og Endelave den 1.-2. juli 1967. - Botanisk Tidsskrift 63 : 385-386.

Wiinstedt, K., 1915 : Horsensegnens Flora. (Pteridophyta og Phanerogamæ). - Botanisk Tidsskrift 34 : 89-160.

Universitetslektor Henning Adersen, universitetslektor Alfred Hansen og seminariellektor Anfred Pedersen takkes på det bedste for deres kommentarer til manuskriptet. Hans Øllgaard takkes for verifikation af *Taraxacum*-bestemmelserne.

Bernt Løjtnant
Rømhøjvej 21
Haslund
8900 Randers

Erik Wessberg
Sandagervej 13
Assentoft
8900 Randers

Flavterne (Sterna paradisaea)
findes endnu ved Bregholt
tegn. Jon Fjeldsø